

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

56. Deum cogitare præsentem, & videntem frænum est ad non
peccandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

August.

secundum August. odio habeat invenire, & cognoscere suam iniquitatem. malitque non cognoscere, ut clausis oculis, & absque ullo freno in omne facinus præceps ruat. D. Hieron. transfert: *Ad odiendum*; quod sumi potest passivè, & activè, passivè, ut scilicet odio habeatur ab omnibus, & à se ipso, & ab aliis, & à Deo: activè, ad odiendum scilicet bonum, ad odiendam virtutem, hoc est, ad malè agendum, & peccandum, non ex infirmitate, aut fragilitate humanâ, aut aliqua passione (quo pacto, qui peccant, videntur non peccare ad odiû,) sed ex odio virtutis, & ex odio boni. Sequitur: *Iniquitatem meditat. est in cubili suo, asstitit omni via*

D. Hier. ex Hebr.

nô bona, malitiam autem non odit. D. Hier. *Iniquitatem cogitat in cubili suo, stabit in via non bona, malum non abiiciet.* (En per gradus ad profundum.) Prius iniquitatem in cubili sui cordis cogitat: hinc stat in omni via non bonâ, dum non abiiciet, sed in ea perseverabit. Totum hoc ex eo, quod non est timor, & reverentia divinæ presentia ante oculos eius. D. August. ad illud verbum, *In semetipso*: Quare, inquit, *in semetipso*? Quia homo illum non videt. Quid ergo quia homo non videt? In ipso corde, ubi sibi dicit, *Ut delinquat*, Deus ibi non videt? Nunquid non ibi est præsens Deus? sed *Non est timor Dei ante oculos eius*, & odiosè agit, &c. Nolens scilicet cognoscere iniquitatem, ne recedat ab illa.

Dni. 13.

Ut hoc olim in praxi videre fuit in duobus illis bis pueris senibus, de quibus sanctissimus bis senex juvenis: *Everterant*, inquit, *sensum suum*, & *declinaverunt oculos suos*, ut non viderent Cælum, neque recordarentur iudiciorum iustorum. O quam ætèrum, *everterunt sensum!* Iudicium, & intellectum. Sensum scilicet posuerunt sursum, rationem deorsum. *Declinaverunt oculos*, ut non viderent Cælum q. d. clausis oculis in facinus iverunt: non enim fieri poterat, ut si Deum præsentem mentis oculis viderent, peccare possent: sed potuerunt, quoniam oculos clauserunt: neque recordati sunt iudiciorum iustorum, quæ in similibus criminibus in alios

A fecerunt, sed præcipue causa mali, quod *Declinaverunt oculos*, ut non viderent Cælum: hinc tot ruinæ, hinc tot lapsus.

Idcirco Dominus, instante jam tempore passionis, tunc humanam quærens salutem, eorum maxime, qui obdurati, & pervicaces erant (ut sunt ij, qui Cælum intuei nolunt, Deum cogitando præsentem) retrorsum egit eos, qui venerat comprehendere eum. *Ut ergo dixit eis: Ego sum*; abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram, quod scilicet juxta quorundam Sanctorum sententiam, vel cadentes cogerentur videre Cælum, & Cælum videndo surgerent, quod non videndo ceciderunt. O quot lapsus ex hac oculorum occlusionione!

Repleta est terra sanguinibus, & erivas repleta est aversione, dixerunt enim: *Dereliquit Dominus terram*, & *Dominus non videt*. Ubi Hieron. Non modicus sanguis effusus est, sed à porta usque ad portam, ut tota nate in sanguine repleta immunditia, &c. Unde dixerunt: *Dereliquit Dominus terram*, & *Dominus non videt*.

D Deum cogitare presentem, & videntem, frantum est ad non peccandum.

PVNCTVM LVI.

Firmabo super te oculos meos. MOX: Noli te fieri sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus. In chamo, & frano maxillas eorum constringe, &c.

D. Ambros. in Psal. 118. Ut quis victus libidine, vel indulgens flagitiis, conversus huc, atque illuc, si neminem videat flagitii sui testem, in facinus ruit. idem tamen, quanvis inveniat paratam occasionem potiendi, explorat diligenter omnia, sollicitus famæ, erubescens testimonium erroris, qui non erubescit errorem: at si quem forte, spectatozem cognovit facinoris sui, verecundia sequit

strat incontinentiam (ò quàm verè se-
questrat, ut denuò manus iniiciat) quan-
tò magis, si quis allever mentis oculos, &
consideret plena esse Angelorum omnia,
aërem, terram, mare, Ecclesias, quibus
Angeli præsent, concepto potest renun-
ciare peccato?

Ecl. 23.

Sed dicit impius: *Tenebra in circuitu,
& parietes me operiunt, &c.* Nonne reveri-
tas esse Angelorum præsentiam, si præ-
sentes esse crederes? Non metueres, non
dicam facere, sed & loqui, aut cogitare,
quod pravum est, si tibi divina Scriptura
suavisset, quia Deus cogitationum arbi-
ter, secretorum testis est verax, sicut ipse
ait: *Estote mihi testes, & ego testis; dicit Do-
minus Deus.* Hominum vereris præsentiam,
Dei Patris, & Filii non vereris præsen-
tiam? Noli esse sicut cæcus oculis, aut
sicut surdus, qui cum non possit videre,
aut audire præsentem, solum esse se credit,
& in plurimorum cœtu, dum putat nul-
lum esse præsentem, perpetrare adoritur,
quod arbitratur esse secretum. Similiter
& tu mentis cæcatus oculis noli æstima-
re, quòd sine teste delinquas, quia homi-
nis præsentiam declinare potuisti. Plures
sunt, qui redarguant, quàm quos cavere
potuisti: ipsum te fugere tui accusato-
rem non potes, quem convincit propria
conscientia, quia si negas aliis, tibi non
negas.

Isa. 43.

Præsentiam
hominum ma-
gis pleriq, ve-
rentur, quàm
Dei.

4. Reg. 6.

Elisæo assistebat Angeli, & idè agmi-
na hostium nò timebat, sed timebat puer
ejus, qui Angelos non videbat. Scrutare
ergo tu testimonia ejus, lege Prophe-
tam, qui dicit tibi: *Cælum, & terram ego
impleo.*

Ierem. 23.

Diabolus testis
meruendus.

Videt Diabolus, qui tecum ad alienam
introivit, immò qui te introduxit. Vident
ministra ejus, qui te circumdederunt. No-
li putare, quòd colludium tibi præstet si-
lentii, qui nollet tecum supplicii habere
confortium. Studet plurimos si miles sui
videre, & in eo habet gloriam, quòd plu-
res perditos fecerit, &c. Hactenus divi-
nè Ambros.

D. Ambros.

Huc faciunt exempla meretricum,
Præsentia Dei quas hoc divinæ præsentia freno con-
recordatione fanarunt Ephrem, & Paphnutius in Vi-
Speranza Scriptura selecta.

tis Patrum: hoc illi earum effraenem li-
bidinem repagulo tenuerunt.

infrenata me-
retrices.

Hanc eandem considerationem divi-
næ præsentia ad sefrændum, compo-
nendum, colligendum adhibebat D. Au-
gustinus in suorum Soliloquiorum cap. 14.
quod quia quodlibet verbum notabile
est, totum transmittitur: Imperfectum
meum viderunt oculi tui. Oculi, inquam,
tui multo sunt lucidiores Sole, circum-
spicientes omnes vias hominum, & pro-
fundum abyssi, & in omni loco contem-
plantur super bonos, & malos. Cum
enim cunctis præsideas, singula impleus,
totus semper ubique præsens, cuncto-
rumque curam agens, quæ creasti, quia
nihil odisti eorum, quæ fecisti, sic gressus
meos, semitasque consideras, & die, no-
ctæque super custodiam meam vigilas,
omnes semitas diligenter notans, specu-
lator perpetuus, veluti si totius creaturæ
tuæ Cæli, & Terræ oblitus, tantum me
solum consideres, & nihil sit tibi curæ de
aliis. Neque enim tibi crescit lux incom-
mutabilis visionis tuæ, si tantum unum
aspicias, neque minuitur, si innumera
videas, & diversa: quia sicut unum to-
tum simul consideras: sic singula quæli-
bet, licet diversa, perfecte simul, totaque
totus conspicit visus tuus: sed sic omnia
sicut unum, & sicut unum, sic singula, to-
tusque sine divisione, vel commutatio-
ne, vel diminutione consideras. Itaque
totus tu in toto tempore, sine tempore
totum me simul, semperque consideras,
ac si nihil aliud considerare habeas. Sic
igitur super meam custodiam stas, sicut si
omnium oblitus sis, & mihi solum inten-
dere velis, semper quippe te præsentem
exhibes, semper te paratum offers, si me
paratum invenis. Quocunque iero tu
me, Domine, non deseris, nisi prius ego
te deseram. Ubicumque fuero, non re-
cedes, quoniam ubique es: ut quocun-
que iero, inveniam te, per quem possum
esse, ne peream sine te, cum sine te esse
non possim. Fateor quidem, quia quic-
quid facio, ante te facio, si quæcunque
facio, ante te facio: & illud, quicquid est,
quod facio, melius tu vides, quàm ego,
qui facio: quicquid enim semper operor,

S. Augustin.
Dei recorda-
tione se coerce-
bat.

D. August.

Dei sic unū-
quemlibet vi-
det, ac si illi solū
totus intentus
esset.

Deus perpetuus & operum & intentionum inspector.

tu pariter semper praesens assistis, utpote A
perpetuus inspector omnium cogitationum, intentionum, & delectationum, & operationum mearum. Domine, ante te semper omne desiderium meum, & ante te tota cogitatio mea. Tu, Domine, vides, unde veniat spiritus, ubi sit, & quò vadat: quia tu es omnium spirituum ponderator: & utrum radix sit dulcis, an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, tu iudex interioris melius ipse nosti, & etiam medullas radicum subtilius B
perscrutaris: & non solum intentionem, sed radice eius medullam intimam discretissima tuae lucis veritate colligis, numeras, intuetis, consigas, ut reddas unicuique non solum secundum opera, vel secundum intentionem, sed etiam secundum ipsam interiorem absconditam medullam radice, de qua procedit intentio operantis, ad quod tendo, cum operor. Quicquid cogito, & in quocunque delector, tu vides, aures tuae audiunt, oculi C
tui vident, & considerant, signas, attendis, notas, & scribis in libro tuo, sive bonum fuerit, sive malum, ut reddas postea pro bono praemia, pro malo supplicia, quando aperientur libri, & iudicabuntur secundum haec, quae fuerunt scripta in libris tuis, Hoc est forte, quod jam dixisti nobis: *Considerabo novissima eorum; & quod de te, Domine, dicitur: Uniuersorum finem ipse considerat;* quoniam tu quidem in omnibus, quae agimus, finem intentionis magis, quam actum operationis intendis. Cumque hoc diligenter considerabo, Domine Deus meus, terribilis, & fortis, timore pariter, & ingenti rubore confundor: quoniam nobis magna est indita necessitas iuste, recteque vivendi, qui cuncta facimus ante oculos iudicis cuncta cernentis.

Deut. 32. 20.

Iob 28. 3.

Genes. 17. Cajetan. ibid. Praesentem Deum cogitare Abraham gressus. Philip. 4.

Cajet. ad illa verba: *Ambula coram me, & esto perfectus;* sensus est, ait: Profice in studio, & actionibus tuis, tanquam ambulares in oculis meis, nullum enim majus frænum, nulla efficacior ratio componendi gestus, motus, verba, actionesque, hominis apparet, quam ambulare ante faciem Principis.

Gaudete in Domino semper, iterum dico,

gaudete, modestia vestra, quae, scilicet, moderetur verba, incessum, habitum, omnemque gestum, & motum ubique locorum, nota sit omnibus hominibus. Quo peculiari id modo, & Apostole? Dominus enim, ut conspiciat, prope est. Sic Anselmus.

Ansel. ibid. Psal. 49. D. Hieron.

Perfuiti, Domine, iniquitates nostras in conspectu tuo, seculum nostrum in illuminatione vultus tui. Hieron. in Ep. ad Cypri hoc est, nihil te nostrorum latuit peccatorum, secreta quoque nostra tuus oculus inspexit. Iuxta illud: Tenebrae non obscurabuntur à te. Vel ut alii legunt: Non abscondentur à te.

Hebr.

Nonne ipse considerat vias meas, & cunctos gressus meos dinumerat? Ubi Gregor. Viarum nomine actiones intelligit, & per gressus motus mentium: sic autem Dominus uniuscujusque considerat vias, sic dinumerat gressus, ut ne minutissimae quidem cogitationes ejus iudicio, ac verba tenuissima, quae apud nos usu viluerunt, indiscussa remaneant.

Iob. 31.

Gregor.

ibid.

Vestigia pedum meorum considerasti. Alii: Radices pedum meorum contemplatus es. Aug. cap. 14. quo supra: Et etiam medullas radicum subtilius perscrutaris, & non solum intentionem, sed etiam radice eius medullam intimam, &c.

Iob 13.

Alii.

Hoc ipsum Graecum Dei nomen Θεός, juxta Damasc. significat: Θεός, enim vel à θεός, id est, curare, & disponere uniuersa dicitur: vel ab αὐθεός, id est, urere; Deus enim ignis est, omnem malitiam consumens: vel à θεός, id est, intuen- do omnia; nam nihil cum latere potest, imò omnium inspector est, &c. Vnde canit Ecclesia:

Damasc. lib. 1. orthod. fid. c. 12.

*Speculator adstat desuper,
Qui nos diebus omnibus,
Actusque nostros prospicit
A luce prima in vespeream.*

Hanc Dei praesentiam iram compescere inquit Basil. in Regulis brevioribus. Dicunt quidam, fieri non posse, quin homo irascatur, & respondens inquit: Esto fieri posse, ut miles praesente Rege irascatur, non tamen eo etiam id rationi consentaneum est, quod dicitur: etenim si homi-

D. Basil. in Reg. brev. resp. 127.

Praesentia Dei cogitatio moderatrix ira.

hominis presentia, eo usque valet, ut qui in aequali natura conditione constitutus sit, propter dignitatis tamen excellentiam turbatum alicujus animi motum possit comprimere, qui non tandem hoc facilius futurum existimandum est, si alicui persuasum sit, Deum cogitationes suas omnes respicere? si quidem longe melius perleratur corda, & renes Deus, & motiones animi pervidet, quam ea, quae oculis subiecta sunt.

A sicut dies illuminabitur, sicut tenebra ejus, ita & lumen ejus. Incorporeus ille cum sit, & susurrus, & aspectus, & cogitationum, atque intentionum cordis relictis intimis, atque arbiter semper assistit. Insuper: Impie in sponsum contumeliosa est, quod hominum plus esse verecundam, quam ipsius faciem judicat, quando ante illorum oculos, ne existimationem suam foederet, inducens aliquid agere non audeat: sub ejus autem obrutibus, qui praesto semper est, sine ullo pudore gerit omnia. Quasi igitur praesente sponso, & inspestante omnia, aut audiente virgo se habebit in omnibus.

Pf. 138. 11.

Virgo percontumeliosa Deo, quae homines magis, quam illum metuit.

L. de vera virg. ad Laurentium Melit. Episc. Virginum custodia.

B Idem alibi: Caveat virgo, ne aut aspectum, aut motum, aut sermonem suum affectu minus pudico in quempiam ferat, motusque omnes & animi, & corporis in sponsi sui servitium redigat: ubique enim ille ejus intuetur cor, & motus omnes diligenter ille omnia rimatur, & discit, non ea solum, quae mortalibus patent obrutibus, sed quae intimis animae recessibus latent, ipsiusque oculos nulla peccatricis conscientiae latebra unquam effugere poterit. Nam illae quidem, quae mortalibus viris copulatae sunt, quoties ad id nequitiae proruperint, ut adulterii scelus perpetrare gestiant, virorum ingressus, atque exitus sollicitè observant, aspectus illorum, quantum licet, custodiunt. At verò Domini sponsa, cum ejus obrutibus, neque praesentiam queat effugere, omnia in eius oculis gerit. Quapropter scire oportet virginem, quod si ve sola aliquid loquatur, in sponsi auribus loquitur, si ve sola quippiam agat, hoc ille diligenter intuetur, si ve cogitat quicquam, hoc in ipso cordis motu citius ille cognitam, & exploratum habet: faciet enim, inquit, quispiam in abditis, & ignorabo? Et quomodo? Qui plantavit aurem, non audit? aut qui fixit oculum, non considerat? qui docet hominem scientiam?

C In Gen. Ioseph ad mulierem illam advireram: Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum? Septuag. Et peccabo coram Deo? Quam lectionem premens Ambrosius: Pulchra, inquit, ratio, quod nec beneficiis Domini esse deberet ingratus, nec occultum posset esse peccatum, quod Deo teste committeret.

Gen. 39. Praesentis Dei recordatio Iosephem ab adulterio retinebat. Sept. Amb. l. 1. c. 2. de Iob, & vita beata.

Hoc peculiare fuit Sanctis, semper coram Deo ambulare.

PUNCTUM LVII.

D Hoc ceu compendium, & summam perfectionis docuit Deus ipsum Abraham, cum dixit ad eum: Ambula coram me, & esto perfectus. Vbi notandum, quod ibi, esto, ut in plerisque aliis Scripturae locis, ponitur pro, eris. Accedite ad eum, & illuminamini. Psalm. 53. Hoc est, & illuminabimini. Ibidem: Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus. Pro, videbitis, quoniam suavis est Dominus. Sic Psalm. 43. Vacite, & videte, quoniam ego sum Deus; id est, videbitis, quoniam ego sum D E U S; imperativum scilicet praesens pro futuro, ad ostendam, ac significandam infallibilitatem successus. Ambula coram me, & esto perfectus, hoc est, coram me ambulando

Hoc ceu compendium, & summam perfectionis docuit Deus ipsum Abraham, cum dixit ad eum: Ambula coram me, & esto perfectus. Vbi notandum, quod ibi, esto, ut in plerisque aliis Scripturae locis, ponitur pro, eris. Accedite ad eum, & illuminamini. Psalm. 53. Hoc est, & illuminabimini. Ibidem: Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus. Pro, videbitis, quoniam suavis est Dominus. Sic Psalm. 43. Vacite, & videte, quoniam ego sum Deus; id est, videbitis, quoniam ego sum D E U S; imperativum scilicet praesens pro futuro, ad ostendam, ac significandam infallibilitatem successus. Ambula coram me, & esto perfectus, hoc est, coram me ambulando

Praesentis Dei cogitatio perfectos facit. Gen. 17. Psalm. 33. Psalm. 43.

Pf. 93. 9.

Ecclesi. 23. 26.

